

Anonimizuota versija

Vertimas

C-93/20-1

Byla C-93/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. vasario 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bezirksgericht Schwechat (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. vasario 13 d.

Ieškovė:

JU

Atsakovė:

Air France Direktion für Österreich

NUTARTIS

BYLOJE:

Ieškovė

<...>

JU

<...>

8010 Gracas

<...>

<...>

Atsakovė

<...>

Air France Direktion für Österreich

<...>

1070 Viena

<...>

<...>

Dėl:

639,00 EUR, taip pat palūkanų ir bylinėjimosi išlaidų (žalos atlyginimas / garantinis reikalavimas)

I.

Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiami tokie klausimai prejudiciniam sprendimui priimti:

1. Ar Konvencijos dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo (Monrealio konvencija) 31 straipsnio 2 dalį, siejamą su 31 straipsnio 4 dalimi, reikia aiškinti taip, kad dėl įregistruoto bagažo sugadinimo, įvykusio orlaivyje arba bet kuriuo kitu laikotarpiu, per kurį vežėjas buvo atsakingas už įregistruotą bagažą, o jeigu vėluojama pristatyti – bet kuriuo atveju vėliausiai per 7 dienas nuo bagažo perdavimo gavėjui dienos vežėjui turi būti pateiktas skundas, antraip jokie ieškiniai prieš vežėją nepriimami, išskyrus jeigu pastarasis sukčiauja?
2. (Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas:) (**orig. p. 2**)

Ar Konvencijos dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo (Monrealio konvencija) 31 straipsnio 2 dalį, siejamą su 31 straipsnio 4 dalimi, reikia aiškinti taip, kad dėl įregistruoto bagažo sugadinimo, įvykusio orlaivyje arba bet kuriuo kitu laikotarpiu, per kurį vežėjas buvo atsakingas už įregistruotą bagažą, o jeigu vėluojama pristatyti – ne vėliau kaip per 21 dieną nuo bagažo perdavimo gavėjui dienos vežėjui turi būti pateiktas skundas, antraip jokie ieškiniai prieš vežėją nepriimami, išskyrus jeigu pastarasis sukčiauja?

II.

<...> (Bylos nagrinėjimo sustabdymas)

MOTYVAI

Reikšmingos faktinės aplinkybės ir pagrindinės bylos dalykas

Ieškovė pas atsakovę rezervuotu ir atsakovės, kaip vežėjo, vykdytu skrydžiu AF 1139 2018 m. birželio 24 d. skrido iš Vienos į Paryžių. Ieškovės šiam skrydžiui prie registracijos langelio įregistruotas bagažas – juodas lagaminas – jai buvo atiduotas pavėluotai, t. y. tik 2018 m. liepos 3 d., jau po to, kai ji grįžo į Vieną. Laikotarpiu, per kurį vežėjas buvo atsakingas už įregistruotą bagažą, pats lagaminas ir jame buvęs elektrinis dantų šepetėlis buvo nepataisomai sugadinti. Skundą dėl žalos lagaminui ir elektriniam dantų šepetėliui ieškovė atsakovei pateikė tik 2018 m. liepos 20 d.

Tame skunde ieškovė prašė atlyginti lagaminui ir elektriniam dantų šepetėliui padarytą žalą – 639,00 EUR, taip pat palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas. Iš esmės ji teigė, kad lagaminas ir elektrinis dantų šepetėlis jai buvo pristatyti visiškai sugadinti. Taip pat ji teigė sugadinimus nufotografavusi ir pagal Monrealio konvencijos 31 straipsnį pareiškusi reikalavimus per 21 dienos terminą, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai bagažas buvo jai pristatytas pavėluotai.

Atsakovė nesutiko su ieškinio reikalavimais, prašė ieškinį atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Iš esmės ji teigė, kad ieškovė reikalauja atlyginti žalą ne dėl pavėluoto (**orig. p. 3**) bagažo pristatymo, o tik dėl bagažo sugadinimo. Tokiu atveju pagal Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį skundą vežėjui privaloma pateikti per 7 dienas nuo bagažo gavimo dienos. Praleidus šį terminą, pagal Monrealio konvencijos 31 straipsnio 4 dalį jokie ieškiniai prieš vežėją nepriimami. Vadinasi, pagrįstą skundą ieškovė privalėjo pateikti ne vėliau nei 2018 m. liepos 10 d., tačiau to nepadarė.

Taikytina Sąjungos teisė ir susijusios Sąjungos teisės nuostatos

Ir Prancūzija, ir Austrija Monrealio konvenciją ratifikavo 2004 m. birželio 28 d. Europos Bendrija, kaip regioninė ekonominė organizacija, ratifikavimo dokumentą kartu su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis deponavo 2004 m. balandžio 29 d., todėl Europos Sąjungai konvencija įsigaliojo nuo 2004 m. birželio 28 d. <...> Tai reiškia, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas gali aiškinti Monrealio konvenciją. Gavęs nacionalinių teismų prašymus priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas, formuodamas savo jurisprudenciją, aiškina Monrealio konvenciją (bylos C-344/04 *IATA ir ELFAA*; C-63/09 *Walz*; C-6/14 *Wucher Helicopter ir Euro-Aviation Versicherung*; C-240/14 *Prüller-Frey*).

Monrealio konvencijoje, be kita ko, nustatyta:

- 17 straipsnio 2 dalis: „Vežėjas atsako už žalą, atsiradusią sunaikinus, praradus arba sugadinus įregistruotą bagažą, jeigu atsitikimas, kuris buvo sunaikinimo, praradimo arba sugadinimo priežastis, įvyko orlaivyje arba bet kuriuo kitu laikotarpiu, per kurį vežėjas buvo atsakingas už įregistruotą bagažą. Tačiau vežėjas neatsako, jeigu ir tik dėl tokio bagažo, kuriam padaryta žala [jeigu žala bagažui padaryta] dėl anksčiau turėtų defektų, trūkumų ar kokybės. Neregistruoto bagažo atveju, įskaitant asmens daiktus, vežėjas atsako tik tuo atveju, jeigu žala atsirado dėl jo ar jo darbuotojų arba atstovų kaltės.“
- 19 straipsnis: „Vežėjas atsako už žalą, atsiradusią dėl vėlavimo vežant oru keleivius, bagažą arba krovinius. Tačiau vežėjas neatsako už žalą, atsiradusią dėl vėlavimo, jeigu jis įrodo, kad jis, jo darbuotojai ir atstovai ėmėsi visų prieinamų protingų priemonių žalai išvengti, arba tai, kad jam ar jiems buvo neįmanoma imtis šių priemonių.“

- 31 straipsnio 2 dalis: „Žalos atveju – asmuo turintis teisę, kad jam būtų pristatytas kroviny, pastebėjęs padarytą žalą, tuoj pat arba vėliausiai per 7 dienas nuo įregistruoto bagažo gavimo dienos bei per 14 dienų nuo krovinio gavimo dienos privalo pateikti skundą vežėjui. Jei (**orig. p. 4**) vėluojama, skundas privalo būti pareikštas ne vėliau kaip per 21 dieną nuo tos dienos, kai jam buvo perduotas bagažas ar kroviny.“
- 31 straipsnio 4 dalis: „Jeigu per pirmiau nurodytus laikotarpius skundas nepateikiamas, jokie ieškiniai prieš vežėją nepriimami, išskyrus jeigu pastarasis sukčiauja.“

Iki šiol ginčą nagrinėjusių instancijų vertinimai ir šalių pozicijos

Ieškovė laikosi pozicijos, kad iš Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalies antro sakinio išplaukia, kad jeigu vėluojama pristatyti bagažą, skundą reikia pateikti per 21 dieną neatsižvelgiant į žalos pobūdį. Atsakovė savo ruožtu mano, kad bagažo sugadinimo atveju gavėjas apie patirtą žalą privalo pranešti per 7 dienas. Monrealio konvencijos 17 ir 18 straipsniuose numatytus skundų dėl krovinio ir bagažo sugadinimo pagrindus ir Monrealio konvencijos 19 straipsnyje numatytą skundų dėl vėlavimo pagrindą ji lygina su Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalyje reglamentuotais skundo pateikimo terminais. Iš to ji daro išvadą, kad šią nuostatą reikia aiškinti taip, jog skundą dėl turtinės žalos privaloma pateikti per 7 dienas (minėtosios normos pirmas sakiny), o skundą dėl vėlavimo sukeltos žalos – per 21 dieną (minėtosios normos antras sakiny).

Pirmojoje instancijoje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš esmės pritarė atsakovės pozicijai ir ieškinių reikalavimą atmetė. Jis paaiškino, kad skundo pateikimo terminas nustatytas siekiant leisti vežėjui per protingą laikotarpį sužinoti apie jam reiškiamas pretenzijas. Be to, žalos bagažui atveju po atidavimo vežėjas beveik neturi jokios galimybės nustatyti, ar žala, dėl kurios vėliau reiškiamas pretenzija, iš tiesų atsirado dar prieš pristatant bagažą. Kadangi paprastai gavėjas, vos tik gavęs bagažą, mato, ar jis sugadintas, galėjo būti nustatytas trumpas 7 dienų terminas skundui dėl žalos atlyginimo pateikti. Jeigu sugadintas pavėluotai pristatytas bagažas, nuo jo pristatymo dienos gavėjas turi tokias pat galimybes bagažą patikrinti kaip ir tuo atveju, kai jis pristatomas laiku. Jeigu ir tokiu atveju, kai pretenzija reiškiamas ne dėl vėlavimo sukeltos žalos, būtų taikomas ilgesnis 21 dienos terminas, tai lemtų neobjektyvų diferencijavimą. Todėl Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalies antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad jis taikomas tik vėlavimo sukeltai žalai. Pagal savo tikslą Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalis remiasi skirtingomis žalos priežastimis ir numato joms skirtingus terminus (**orig. p. 5**) skundui pateikti. Viena vertus (dėl pirmiau minėtų priežasčių) – trumpesnį terminą skundui dėl žalos, atsiradusios dėl bagažo sugadinimo, pateikti, kita vertus – ilgesnį terminą skundui dėl žalos, atsiradusios dėl vėlavimo, pateikti.

Tą sprendimą ieškovė apskundė apeliacine tvarka. Apeliacinės instancijos teismas *Landesgericht Korneuburg* (Kornoiburgo apygardos teismas) panaikino apskųstą sprendimą ir grąžino bylą pirmosios instancijos teismui, kad šis, atlikęs papildomą tyrimą, priimtų naują sprendimą. Jis paaiškino, kad Monrealio konvencijos 31 straipsnio 2 dalyje reglamentuojama ne sugadinimo sukelta ir vėlavimo sukelta žala, o nustatomi skirtingi terminai skundams dėl žalos bagažui ir kroviniui pateikti. Galiausiai šioje nuostatoje yra numatyta, kad vėlavimo atveju terminas yra 21 diena. Kitos apeliacinio proceso šalies nurodytas atskirų skundo pagrindų priskyrimas iš nuostatos teksto neišplaukia. Vertinimas pagal skundo prasmę ir tikslą taip pat nesuteikia aiškumo dėl to, kaip konkrečiai šią nuostatą reikia aiškinti. Skundo dėl žalos prasmė ir tikslas yra leisti vežėjui per protingą laikotarpį sužinoti, ar jo atžvilgiu reiškiamos pretenzijos pagal Monrealio konvenciją, kad jis laiku galėtų imtis veiksmų įrodymams surinkti. Todėl skundo pateikimas atlieka informavimo funkciją <...>. Siekiama sudaryti vežėjui galimybes laiku surinkti reikiamus įrodymus <...>. Jeigu vežėjas žino apie sugadinimą ar vėlavimą, prievolė pateikti skundą netaikoma, nes skundo dėl žalos prasmė ir tikslas yra kuo anksčiau informuoti vežėją apie žalą, sudarant jam galimybę pradėti tyrimą dėl žalos; todėl tuo atveju, kai vežėjas apie žalą žino, skundas dėl jos būtų paprasčiausias formalumas <...>. Bagažo sugadinimo atveju ir jo pavėluoto pristatymo atveju vežėjo situacija turi būti vertinama skirtingai: jeigu bagažas buvo pristatytas laiku, bet vežėjas nežino, kad jis buvo sugadintas, vežėjas mano vežimo sutartį įvykdęs tinkamai. Todėl sugadinimo atveju jis pagrįstai yra suinteresuotas kuo greičiau būti informuotas apie netinkamą sutarties įvykdymą, nes tik tada jis galės surinkti atitinkamus įrodymus. Tačiau jeigu pristatyti bagažą jau vėluojama, jis privalo tikėtis, kad iš jo gali būti pareikalauta atlyginti žalą vien dėl šios priežasties. Todėl jis turės stengtis surinkti atitinkamus įrodymus. Taip pat atrodo logiška, kad pavėluoto bagažo pristatymo atveju sugadinimo tikimybė yra didesnė. Ir dėl šios priežasties vežėjas bus suinteresuotas surinkti įrodymus. Gavėjui keliami reikalavimai, kuo skubiau patikrinant krovinį ir atitinkamai kuo skubiau pateikiant skundą dėl žalos vežėjui, (**orig. p. 6**) aiškiai jį informuoti, kad jam gali būti pareikšti reikalavimai atlyginti žalą, tuo atveju, jeigu vežimo oru sutartis prieš tai buvo pažeista, nėra tokie griežti kaip tuo atveju, kai vežimo oru sutartis buvo įvykdyta laiku. Todėl tai veikiau rodo, kad, jeigu vėluojama, 21 dienos termino skundui pateikti pakanka ir bagažo sugadinimo atveju. Apeliacinės instancijos teismo manymu, nebūtina ieškoti prasmės, kodėl vežėjui turėtų būti pripažįstamas suinteresuotumas vėlavimo atveju, kaip antai nagrinėjamas šioje byloje, apie vėlavimo sukeltą žalą būti informuotam tik per 21 dieną, o bagažo sugadinimo atveju – jau per 7 dienas. Kita vertus, vienodo požiūrio į keleivius argumentas rodo, kad vėlavimo sukeltos žalos atveju visiems keleiviams turi būti taikomas vienodas terminas skundui pateikti, nes, keleivių požiūriu, nematyti priežasties, kodėl pavėluoto pristatymo atveju keleiviui turi būti suteiktas gerokai ilgesnis terminas skundui dėl sugadinimo sukeltos žalos pateikti.

Baigiamosios pastabos

Nagrinėjamos bylos baigtis priklauso nuo 31 straipsnio 2 dalies ir 4 dalies aiškinimo. Iš faktinių aplinkybių matyti, kad skundą ieškovė pateikė jau pasibaigus 7 dienų, bet dar nepasibaigus 21 dienos terminui. Jeigu tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas, turėtų būti taikomas 7 dienų terminas, pagal 31 straipsnio 4 dalį jos ieškinys atsakovei neturėtų būti priimtas ir todėl jį reikėtų atmesti.

<...> (Teisė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą)

<...> (Bylos nagrinėjimo sustabdymas)

Bezirksgericht Schwechat, <...>

2020 m. vasario 13 d., Švechatas

<...>

<...>